

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 500/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť G. Š., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 7 C 63/09 z 2. októbra 2009 a uzneseniami Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 64/2010 z 24. februára 2011 a sp. zn. 2 Co 64/2010 z 31. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2011 doručená sťažnosť G. Š., P. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 63/09 z 2. októbra 2009 a uzneseniami Krajského súdu v Prešove

(ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 64/2010-159 z 24. februára 2011 a č. k. 2 Co 64/2010-162 z 31. marca 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 63/09 sa spoločnosť I., spol. s r. o. (ďalej len „žalobca“), domáhal voči sťažovateľke zaplatenia sumy 67,01 € s príslušenstvom. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že predmetná žaloba bola nedôvodná, pretože žalobca žiadnu pohľadávku voči nej nemal, resp. ona voči nemu nemala žiadny dlh, avšak aj napriek tomu, že tieto svoje tvrdenia preukázala, okresný súd naďalej o žalobe žalobcu konal, čím podľa sťažovateľky porušil jej základné právo na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uviedla, že po vyhlásení rozsudku okresným súdom z 2. októbra 2009 „*preventívne vyplatila*“ žalobcovi žalovanú sumu, a to konkrétne na jeho účet 26. októbra 2009 sumu 67,07 € a 14. novembra 2009 sumu 94 €. Súčasne sa odvolala proti rozhodnutiu okresného súdu, avšak krajský súd v priebehu odvolacieho konania podľa sťažovateľky nesprávne vyhovel späťvzatiu žaloby žalobcom, v dôsledku čoho rozsudok okresného súdu zrušil a konanie zastavil. Sťažovateľka považuje rozhodnutie krajského súdu za nesprávne, pretože krajský súd nevyhovel jej nároku, ktorého sa v odvolacom konaní domáhala, t. j., aby jej žalobca vrátil ňou vyplatené peňažné sumy, na vyplatenie ktorých nemal žalobca nárok a nemal na to ani právny dôvod. Okrem toho sťažovateľka tvrdí, že krajský súd jej odňal možnosť konať pred súdom, keďže jej odvolanie proti rozsudku okresného súdu odmietol s odôvodnením, že nie je osobou oprávnenou na jeho podanie.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby konštatoval, že označenými rozhodnutiami tak okresného súdu ako aj krajského súdu bolo porušené jej základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, a aby zrušil obidve rozhodnutia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 C 63/09 z 2. októbra 2009 a uzneseniami krajského súdu č. k. 2 Co 64/2010-159 z 24. februára 2011 a č. k. 2 Co 64/2010-162 z 31. marca 2011.

1. K namietanému rozhodnutiu okresného súdu

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané rozhodnutie okresného súdu, vzhľadom na skutočnosť, že predmetné rozhodnutie nebolo meritórne preskúmané ani v odvolacom konaní krajským súdom, pretože krajský súd konanie z dôvodu späťvzatia žaloby iba zastavil, ústavný súd v tejto časti nemohol sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k rozsudku okresného súdu odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci, a preto tento rozsudok meritórne aj preskúmal.

Z ústavným súdom vyžiadaného rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 63/09 z 2. októbra 2009 vyplýva, že v predmetnom konaní sa žalobca domáhal voči sťažovateľke zaplata sumy 67,01 €, ktorá predstavovala úroky z omeškania prináležiace k hlavnému záväzku, ktorý bol právnemu predchodcovi žalobcu (V. a. s.) pred postúpením pohľadávky žalobcovi priznaný platobným rozkazom sp. zn. Ro 8644/97 z 30. septembra 1998, ktorý nadobudol právoplatnosť 18. novembra 1998. Okresný súd žalobu žalobcu zamietol z dôvodu premlčania uplatňovanej pohľadávky, keďže možno „... z akcesorickej povahy úrokov z omeškania vyvodit', že ich osud je spätý s hlavným záväzkom a to nie len pri zániku hlavného záväzku ale aj pri premlčaní hlavného záväzku“. Inými slovami, keďže podľa okresného súdu došlo podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka (uplynutím 10 rokov, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť, pozn.) k premlčaniu hlavného záväzku priznaného žalobcovi (resp. pred postúpením pohľadávky priznanému jeho právnemu predchodcovi) súdnym rozhodnutím sp. zn. Ro 8644/97 z 30. septembra 1998, došlo aj k premlčaniu úrokov z omeškania k tomuto hlavnému záväzku sa vzťahujúcich.

Sťažovateľka považuje rozhodnutie okresného súdu za nesprávne a arbitrárne z dôvodu, že podľa jej názoru okresný súd nemal vôbec o žalobnom nároku žalobcu konať a konanie mal zastaviť, pretože ona nemala voči žalobcovi žiadny dlh, a preto považuje celé konanie na okresnom súde za neštandardné.

Podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Podľa § 104 ods. 2 OSP ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa § 103 OSP podmienky konania sú podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci. Inými slovami, podmienkami konania sú predpoklady, ktoré musia byť splnené, aby súd mohol vôbec vo veci konať a napokon aj vydať meritórne rozhodnutie.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že podmienky konania môžu byť odstrániteľné, t. j. také, ktoré je možné napraviť (napr. po výzve súdu), aby súd mohol vo veci konať a rozhodnúť (odstrániteľnými podmienkami konania sú: nedostatok príslušnosti súdu, nedostatky návrhu na začatie konania, procesná nespôsobilosť účastníka konania, nedostatok zastúpenia účastníka konania), a podmienky konania môžu byť aj neodstrániteľné, t. j. také, ktorých náprava nie je možná ani po výzve súdu, takže v danom prípade súd nemôže vo veci vôbec konať ani vydať meritórne rozhodnutia a konanie musí zastaviť (neodstrániteľnými podmienkami konania sú: nedostatok právomoci súdu, litispendencia, res iudicata a nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania).

Z uvedeného je teda nepochybné, že súd vydáva rozhodnutie o zastavení konania iba v súvislosti s posúdením podmienok konania, avšak takýmto rozhodnutím všeobecné súdy nerozhodujú meritórne, t. j. vo veci samej. Pri rozhodovaní vo veci samej sú všeobecné súdy viazané žalobným návrhom (petitom), ktorému buď vyhovejú (čiastočne alebo v celom rozsahu), alebo mu nevyhovejú a žalobný návrh zamietnu.

V danom prípade okresný súd mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobcom uplatňovaný nárok nie je voči sťažovateľke dôvodný, a preto žalobu žalobcu zamietol, čo v konečnom dôsledku znamená, že sťažovateľka bola v spore úspešná.

Vzhľadom na uvedené je námietka sťažovateľky smerujúca proti charakteru rozhodnutia okresného súdu nedôvodná, pretože sťažovateľka požadovala, aby okresný súd rozhodol o veci samej rozhodnutím (o zastavení konania), ktorým môže všeobecný súd rozhodnúť iba v súvislosti s posudzovaním podmienok konania, pričom sťažovateľka nepreukázala, že by sa v konaní o jej veci mala riešiť otázka nedostatku podmienok konania.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti (t. j. vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu) odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietaným rozhodnutiam krajského súdu

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka tiež namietala porušenie označených práv uzneseniami krajského súdu č. k. 2 Co 64/2010-159 z 24. februára 2011 a č. k. 2 Co 64/2010-162 z 31. marca 2011, pričom sťažovateľka je tohto názoru, že krajský súd porušil jej základné právo na spravodlivé súdne konanie tým, že v odvolacom konaní nerozhodol, že žalobca je jej povinný vrátiť finančnú čiastku, zaplattenia ktorej sa žalobou domáhal a ktorú mu sťažovateľka aj vyplatila, a jednak aj tým, že krajský súd odmietol jej odvolanie proti rozsudku okresného súdu z dôvodu, že je neoprávnenou osobou na jeho podanie.

Pokiaľ ide o prvú z námietok sťažovateľky, ústavný súd podotýka, že v odvolacom konaní odvolací súd iba preskúmava správnosť postupu a rozhodnutia okresného súdu, ktorý postupoval a rozhodoval v rozsahu žalobného petitu (žalobného návrhu), a to iba v rozsahu odvolacích dôvodov v zmysle § 205 OSP. Inými slovami, v právomoci odvolacieho súdu nie je, aby ako súd druhého stupňa rozhodoval o nových účastníkmi konania uplatnených nárokoch, pretože toto je v právomoci prvostupňových súdov.

V danom prípade, tak ako to vyplýva už zo sťažnosti, sťažovateľka zaplatila žalobcovi žalovanú sumu 26. októbra 2009 a 14. novembra 2009, a to aj napriek skutočnosti, že tak nemusela urobiť, pretože už predtým – 2. októbra 2009 – okresný súd vo veci meritórne rozhodol, pričom podľa tohto rozhodnutia bola sťažovateľka v konaní úspešná, a teda nebola povinná žalobcovi nič zaplatiť. Skutočnosť, že tak sťažovateľka učinila, bolo jej dobrovoľným rozhodnutím, pretože tak učinila bez právneho titulu, avšak nebolo povinnosťou, resp. nebolo v právomoci krajského súdu v rámci konania o odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu rozhodovať o novo až v odvolacom konaní

uplatnenom nároku sťažovateľky na vrátenie tejto finančnej čiastky od žalobcu. Sťažovateľka sa však môže tohto svojho nároku voči žalobcovi domáhať podaním novej žaloby o plnenie z titulu bezdôvodného obohatenia žalobcu, pretože prijal plnenie bez právneho titulu.

V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd vo veci odvolania sťažovateľky nesprávne rozhodol, keď toto jej odvolanie odmietol z dôvodu, že sťažovateľka nebola osobou oprávnenou na jeho podanie, ústavný súd podotýka, že v tomto prípade krajský súd síce pochybil, pretože odvolanie má právo podať každý účastník konania, avšak vzhľadom na to, že zo samotnej podstaty odvolacieho, resp. akéhosi opravného konania vyplýva, že sa ho bude dovolávať účastník konania, ktorý v konaní na prvom stupni nemal vo veci úspech, sa odvolanie sťažovateľky, ktorá bola v prvom stupni úspešná, javilo ako neopodstatnené. Vzhľadom na to, že v danom prípade pochybenie krajského súdu, ktorý odvolanie sťažovateľky síce legitímne odmietol, avšak z iného právne relevantného dôvodu ako mal urobiť, ústavný súd tomuto jeho pochybeniu neprpisuje taký ústavný rozmer, ktorý by bol spôsobilý reálne zasiahnuť do hmotných práv sťažovateľky.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup alebo rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 2 Co 64/2010-162 z 31. marca 2011, ktorým bolo meritórne rozhodnuté v odvolacom konaní, odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o uznesenie krajského súdu č. k. 2 Co 64/2010-159 z 24. februára 2011, ústavný súd zistil, že týmto uznesením krajský súd z dôvodu nemožnosti doručenia zásielok sťažovateľke rozhodol, že všetky písomnosti určené sťažovateľke sa budú doručovať ich uložením v súdnom spise. Sťažovateľka však toto uznesenie krajského súdu v sťažnosti iba označila bez uvedenia dôvodov, kvôli ktorým ho považuje za arbitrárne, resp. za nesprávne a ústavne neudržateľné.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať... odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 2 Co 64/2010-159 z 24. februára 2011 už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí krajského súdu je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011